

Conceptualization of the Dimensions of Environmental Quality in Rural Planning by Participation of Local People and Experts; a Case Study of Shahriar Village, Lordegan County, Iran

ARTICLE INFO

Article Type

Original Research

Authors

Rostami K.¹ PhD,
Pourtahrri M.*¹ PhD,
Eftekhari A.R.¹ PhD

How to cite this article

Rostami K, Pourtahrri M, Eftekhari A.R. Conceptualization of the Dimensions of Environmental Quality in Rural Planning by Participation of Local People and Experts; a Case Study of Shahriar Village, Lordegan County, Iran. Geographical Researches Quarterly Journal. 2019;34(2):213-221.

¹Department of Geography & Rural Planning, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

*Correspondence

Address: Department of Geography, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran
Phone: +98 (21) 82883677
Fax: +98 (21) 88028236
mehdipourtaher@gmail.com

Article History

Received: April 8, 2018
Accepted: February 18, 2019
ePublished: June 20, 2019

ABSTRACT

Aims & Backgrounds with the start of planning in the new form in rural areas, a conflict was created between the demands of villagers from below with the view of planners from the above. The lack of normative view and pay a little attention to the environmental quality of development have an important role in the expansion of the conflict. The aim of the study was to the conceptualization of environmental quality dimensions in rural planning by the participation of local people and experts.

Methodology In this qualitative study, Sharyar village was selected from the Lordegan county to attract the participation of people in the process of conceptualizing the environmental quality dimensions and optimal planning. The main reason for selecting the Shahryar village as a case study in this research was executing various plans or implementation of many projects in the form of rural planning. 36 aware people, local managers and experts of the shahryar village were organized in the 6 workshops and expectations of the subjects from the concepts of environmental quality in rural planning were determined in the various items.

Findings 202 of the items of environmental quality concepts were collected and the items were ranked by the workgroups in the framework of 5 dimensions, 1 domain, and 44 indexes. 48 items in the form of 9 indicators in physical dimension, 46 items in the form of 10 indicators in social-cultural dimension, 42 items in the form of 8 indicators in economical dimension, 35 items in the form of 8 indicators in the environmental dimension, and 10 items in the form of 3 indicators in the political-administrative dimension were arranged.

Conclusion The five dimensions in the strategic territory template with 21 items and 6 indexes including the capacity, perceived justice, considering the planning, tourist attraction, and dynamism and prioritizing the country's planning system are proposed for evaluating the quality of the rural environment.

Keywords Environmental Quality; Rural Participation; Environmental Quality Dimension; Rural Planning; Shahryar Village

CITATION LINKS

[Arnstein;1969] A ladder of citizen ...; [Akbarian Ronizi & Shaykh-Baygloo; 2015] Assessment of environment quality of villages tourism case: Asara ...; [Barati & Kakavand; 2013] Comparative evaluation of the environmental quality of ...; [Barati & Soleimannejad; 2011] Perception of stimuli in controlled environment and gender ...; [Barrow; 2006] Environmental management for sustainable ...; [Brown; 2003] Increasing the utility of urban environmental ...; [Drazkiewicz, et al; 2015] Public participation and local environmental planning: ...; [Kerselaers, et al; 2013] Changing land use in the countryside: Takeholders ...; [Kinsella, et al; 2010] Evaluating RD Policies for social and human capital ...; [Latifi & Sajjadzadeh; 2015] Evaluation of the effect of environmental quality ...; [Litman; 2013] Planning principles and ...; [Marans; 2003] Understanding environmental quality ...; [Mortazavi; 2001] Psychology of the environment and its ...; [Motalebi; 2001] Environmental psychology, new knowledge in the ...; [Moser; 2009] Quality of life and sustainability: Toward person ...; [OECD; 2006] The new rural paradigm: Policies and ...; [Faircheallaigh; 2010] Public participation and environmental ...; [Ossoli, et al; 2015] Integrated quality management: Strategic and ...; [Pakzad & Saki; 2014] Aesthetic experience of built ...; [Panahi; 2008] Trust and trust ...; [Pintea; 2015] The relationship between corporate governance and ...; [Porteous; 1971] Design with people - the quality of the urban environment ...; [Prager, et al; 2015] How rural policy should be evaluated if it aims to foster ...; [Rafiean, et al; 2013] Comparative Study of quality measurement ...; [Rahimi; 2006] Performance evaluation and continuous ...; [Ramezani & Livani; 2014] Identification of native landscape aesthetics ...; [Salvia & Quaranta; 2017] Place-based rural development and resilience: A lesson ...; [Sojjasi Gheidari, et al; 2014] Explaining the role of environmental quality ...; [Tabibian & Mansouri; 2013] Improving environmental quality and living ...; [Taghvaei, et al; 2012] Evaluation of the Impact of Urban ...; [United Nations Environment Programme; 2009] Geo Cities Manual Guidelines ...; [van Kamp, et al; 2003] Urban environmental quality and human ...; [Zaynabadi; 2008] Theories and Theories of Social Trust in ...

مفهوم‌سازی ابعاد کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستایی با مشارکت مردم و کارشناسان محلی؛ مطالعه موردی روستای شهریار، شهرستان لردگان

کاظم رستمی PhD

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

مهدی پورطاهری* PhD

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری PhD

گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

چکیده

اهداف و زمینه‌ها: با آغاز برنامه‌ریزی‌ها به شکل جدید در نواحی روستایی، نوعی تضاد بین خواست روستاییان از پایین با دید برنامه‌ریزان از بالا شکل گرفته است. نبود دید هنجاری به مسایل و کم‌توجهی به کیفیت محیطی توسعه، در تعمیق این تضاد نقش بسزایی داشته است. هدف این مقاله، تعیین ابعاد کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستایی از طرف خود روستاییان و کارشناسان محلی بود. **روش‌شناسی:** در این مطالعه کیفی با استفاده از کارگاه‌های مشارکتی و مصاحبه‌های هدفمند با مطلعان روستایی، به منظور جلب مشارکت مردم و کارشناسان محلی در فرآیند مفهوم‌سازی ابعاد کیفیت محیطی و برنامه‌ریزی مطلوب، روستای شهریار از توابع شهرستان لردگان انتخاب شد. دلیل انتخاب این روستا نیز اجرایی‌شدن طرح‌های مختلف یا درحال‌انجام‌بودن بسیاری از طرح‌ها در قالب برنامه‌ریزی روستایی بود. ۳۶ نفر از مطلعان روستای شهریار، کارشناسان و مدیران محلی در قالب ۶ کارگاه سازمان‌دهی شده و انتظارات افراد از مفاهیم کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستایی در گویه‌های مختلف تعیین شد.

یافته‌ها: ۲۰۲ گویه از مفاهیم کیفیت محیطی گردآوری و توسط خود کارگروه‌ها در قالب ۵ بُعد، یک قلمرو و ۴۴ شاخص قرار گرفت. در بُعد فیزیکی-کالبدی ۴۸ گویه در قالب ۹ شاخص، در بُعد اجتماعی-فرهنگی ۴۶ گویه در قالب ۱۰ شاخص، در بُعد اقتصادی ۴۲ گویه در قالب ۸ شاخص، در بُعد محیطی ۳۵ گویه در قالب ۸ شاخص و در بُعد سیاسی-اداری ۱۰ گویه در قالب ۳ شاخص جای گرفتند.

نتیجه‌گیری: ابعاد پنجگانه در قالب قلمرو راهبردی با ۲۱ گویه و در قالب ۶ شاخص ظرفیت‌سنجی، عدالت‌محوری، برنامه‌محوری، گردش‌پذیری، پویایی و اولویت‌مداری به‌نظام برنامه‌ریزی کشور جهت ارزیابی ابعاد کیفیت محیطی مناطق روستایی پیشنهاد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: کیفیت محیطی، مشارکت روستاییان، ابعاد کیفیت محیطی، برنامه‌ریزی روستایی، روستای شهریار

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۱/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۱/۲۹

نویسنده مسئول: mehdipourtaher@gmail.com

مقدمه

برابر ادبیات موجود، در شرایط امروز، انعطاف‌پذیری در مواجهه با مناطق روستایی باهدف تغییر نقش و عملکرد آنها ضروری است و توسعه روستایی نیز به شکل فزاینده‌ای بر پایه ظرفیت جوامع استوار

است. زمانی که سیاستی برای نواحی روستایی طراحی می‌شود، ضرورت دارد بر مبنای محلی‌گرایی و بازیگران (اهالی روستا) متمرکز شود [Salvia & Quaranta, 2017] مشارکت افراد شامل طیف گسترده‌ای از فعل‌وانفعالات ذی‌نفعان جامعه در یک سازمان فهمیده می‌شود؛ که دربرگیرنده اطلاعات و مشاوره، تعامل، همکاری و تصمیم‌گیری مشترک است [Arnstein, 1969]. امروزه سیاست‌های مختلف به‌صراحت بر تعامل با جامعه به‌عنوان ابزاری برای حمایت از مدیریت پایدارتر در محیط تأکید دارد [Prager, 2015]. سرمایه اجتماعی (همراه با سرمایه انسانی و فرهنگی) به‌عنوان کلیدی برای روند توسعه روستایی، و حفظ رشد اقتصادی درون‌زا شناخته می‌شود [Kinsella et al, 2010]. در این چارچوب توجه به کیفیت محیطی و ابعاد آن از خواست‌های اهالی روستای شهریار و کارشناسان محلی است. ابعادی که خود اهالی تعیین و معرفی می‌کنند بیان‌کننده اهمیت برنامه‌ریزی‌های محلی و ویژه به‌جای الگوهای متمرکز و از بالاست. در روستای شهریار طرح‌های مختلف اجرایی در قالب برنامه‌ریزی روستایی اجرایی شده و یا در حال انجام است. طرح هادی روستا، جدول‌کشی در برخی از مزارع روستا، ساخت مراکز بهداشتی و آموزشی، اصلاح بافت‌های فرسوده و ساخت خانه‌های جدید با محوریت بنیاد مسکن شهرستان لردگان را می‌توان ازجمله این طرح‌ها نامید.

در این میان نگاه اهالی به میزان موفقیت این طرح‌ها در برآوردن انتظارات، یکی از نکات کلیدی برای ارزیابی طرح‌هاست. روستاییان، طرح‌ها را در جهت رفاه و آسایش خود تلقی می‌کنند و همیشه به دنبال تحقق آن هستند. رسیدن به این امر را می‌توان به‌عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه در نواحی روستایی قلمداد کرد. ترسیم مشکلات در روستای شهریار جدول ۱ که با هم‌فکری با اهالی و کارشناسان محلی انجام‌شده است، ضرورت نگاه جدید به برنامه‌ریزی‌های مرتبط با مردم روستا را همراه با احترام به خواست محلی، بیش از گذشته یادآوری می‌کند.

در این چارچوب درازکوچ و همکاران [Drazkiewicz et al, 2015] نیز نشان می‌دهند که هنجاری قلمدادکردن برنامه‌ریزی (برنامه‌ریزی توسط مردم و با مردم) مسیر جدیدی است که پارادایم غالب به خود گرفته است تا جایی که در مقاله‌ای با عنوان "مشارکت عمومی و برنامه‌ریزی محیط محلی: عوامل مؤثر بر کیفیت تصمیم‌گیری و اجرای آزمایش در چهار مطالعه موردی آلمان" به مطالعه معماری کیفیت محیطی می‌پردازد. نکته حایز اهمیت این مقاله آن است که مسیرهای بسیار متفاوتی برای "موفقیت" در برنامه‌ریزی محیطی از نقطه‌نظر سازمان‌دهندگان طرفدار فرآیند و برنامه‌ریزان دلسوز مسایل محیطی وجود دارد. براون [Brown, 2003]، یکی از چالش‌های عمده‌ای که به پرکردن شکاف بین کیفیت محیطی زیست/رفاه/کیفیت زندگی متخصصان و ساکنان می‌انجامد را ناشی از سیاست‌های اتخاذشده توسط برنامه‌ریزان می‌داند.

عمومی و ارزیابی اثرات محیطی: اهداف، مفاهیم، و درسی برای سیاست‌گذاری عمومی،" به این مهم دست یافتند که: اهداف متنوعی از مشارکت عمومی در ارزیابی‌های محیطی وجود دارد که آنها در نهایت به تصمیم‌گیری مناسب در ارتباط با کیفیت محیطی منجر می‌شود. اکبری‌ان رونیزی و شیخ بیگلو [Akbarian Ronizi & Shaykh-Baygloo, 2015] در مقاله "سنجش کیفیت محیط روستاهای گردشگری؛ مطالعه موردی: بخش آسارا-شهرستان کرج، نشان دادند که براساس دیدگاه گردشگران، بین شاخص‌های کیفیت محیطی مطالعه شده، شاخص کیفیت عملکردی-ساختاری بیشترین تأثیر را بر جذب و توسعه گردشگری داشته است. هدف این پژوهش مفهوم‌سازی ابعاد کیفیت محیطی در نواحی روستایی با مشارکت مردم و کارشناسان محلی بود.

روش‌شناسی

با توجه به هدف اصلی مطالعه حاضر که در پی مفهوم‌سازی ابعاد کیفیت محیطی در نواحی روستایی با مشارکت مردم و کارشناسان محلی است، این مقاله بر محوریت روش کیفی قرار گرفته است. برگزاری کارگاه‌های مشارکتی و مصاحبه‌های عمیق از راهکارهای عمده‌ای است که در کشف معانی و مفهوم‌سازی ابعاد کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستایی بکار گرفته شد.

روستای شهریار از توابع بخش فلارد است که در شهرستان لردگان استان چهارمحال و بختیاری واقع شده است. روستا در طول جغرافیایی ۱۳° ۵۱' دقیقه شمالی و عرض جغرافیایی ۲۱° ۳۱' دقیقه شرقی و در ارتفاع ۱۸۷۰ متری از سطح آب‌های آزاد واقع شده است (شکل ۱).

در این بخش مردم و کارشناسان و مدیران محلی در قالب ۶ کارگروه با تعداد ۳۶ نفر تعیین شدند. جدول ۲ مشخصات شرکت‌کننده‌های هر کارگروه را نشان می‌دهد. بعد از دو مرحله تشکیل کارگروه‌های شش‌گانه در محل دهیاری روستا و بخش‌داری فلارد، در ابتدا مفاهیم کیفیت محیطی از نظر ایشان گردآوری و سپس نکات مشترک مورد توجه کارگروه‌ها (۶ کارگروه) تعیین و در نهایت گویه‌های مورد نظر در قالب ۵ بعد فیزیکی-کالبدی، اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، اداری-سیاسی و محیطی، ۱ قلمرو (نگاه) راهبردی و تحت ۴۲ شاخص طبقه‌بندی شدند.

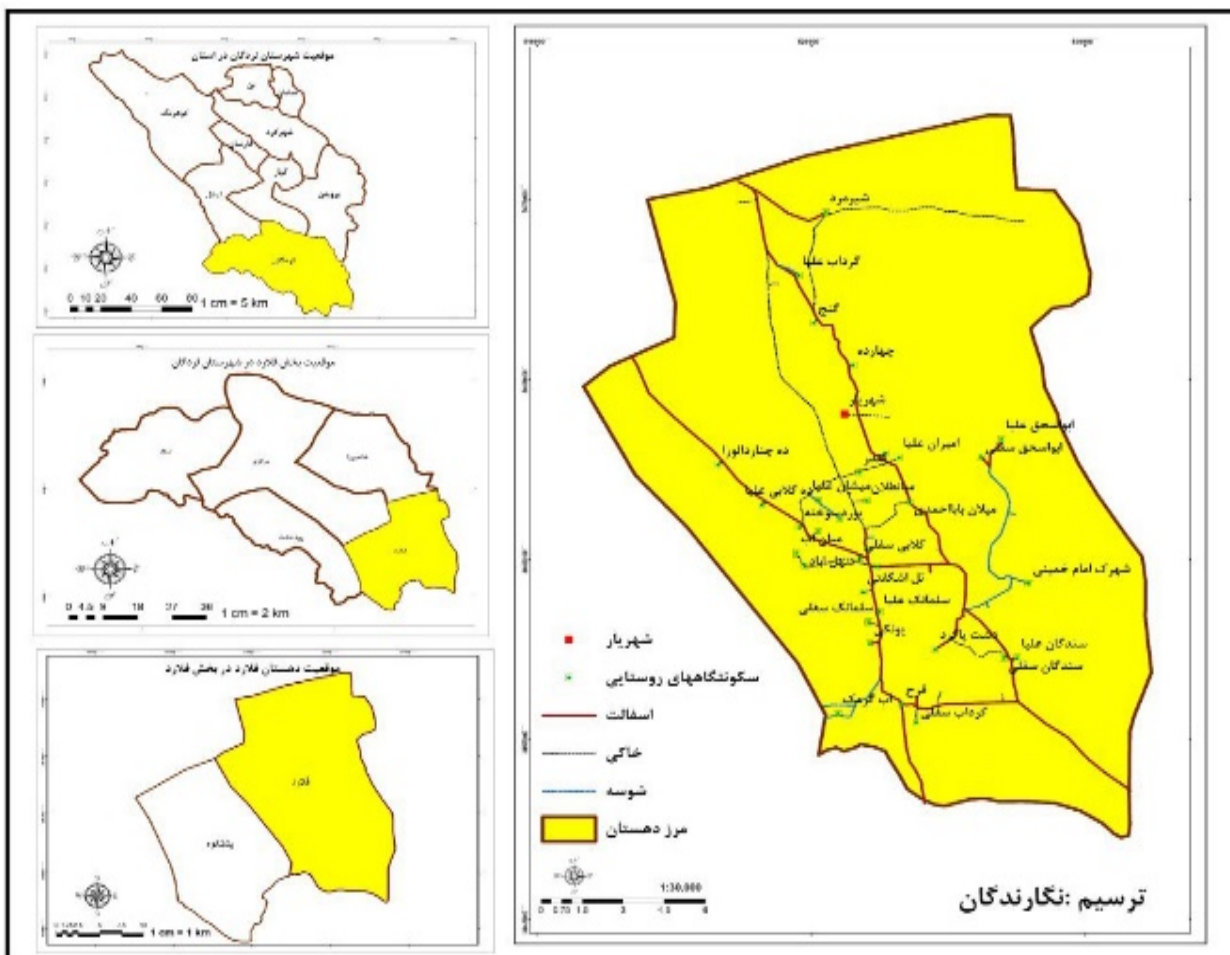
جدول ۱) مشکلات روستای شهریار

فیزیکی
نادیده گرفتن جوی‌های آب مزارع
فاصله داشتن مراکز مرتبط اداری و خدماتی روستا
برهم خوردن چشم‌انداز طبیعی روستا
نبود الگوی خاصی برای نمای بیرونی خانه‌های روستا
قطع درختان در زمان اجرای طرح هادی
اجتماعی
کمی مشارکت روستاییان در طرح‌ها
افزایش اعتیاد و طلاق در روستا
دشواری گذران اوقات فراغت اهالی
کم‌بودن سطح تخصص‌های فنی و شغلی
کم‌رنگ شدن آداب و رسوم گذشته و ویژگی‌های قومی
اقتصادی
نبود بازارهای محلی در سطح روستا
نبودن ظرفیت‌های تکمیلی در بخش زراعت و دام روستا
عدم توجه به ظرفیت‌های گردشگری (سرچشمه شهریار، باغات، گونه‌های جنگلی ویژه و ...)
افزایش میزان بیکاری به خصوص در بین تحصیلکرده‌های روستا
نارضایتی اهالی از فعالیت‌های دامی در سطح روستا
محیطی
تخریب گونه‌های گیاهی و جانوری
پایین بودن کیفیت آب شرب روستا
کاهش ذخیره آب زیرزمینی و تهدید فعالیت‌های دامی و زراعی
دفع غیربهداشتی زباله‌ها در پیرامون روستا

افزون بر این، لیتمان [Litman, 2013]، پرگر [Prager, 2015]، کرسلر و همکاران [Kerselaers et al, 2013] ضمن توجه به رضایت‌مندی روستاییان در فرآیند برنامه‌ریزی، بر مشارکت سطوح محلی، مدیریت محلی، افزایش توان نهادها و سازمان‌های غیردولتی و ارزیابی جامع از مشکلات روستاییان به منظور تحقق کیفیت محیطی در نواحی روستایی توجه نمودند. طبیبیان و منصور [Tabibian, Mansouri, 2013] در مقاله ارتقای کیفیت محیطی و رضایت‌مندی از زندگی در محلات جدید با اولویت‌بندی اقدامات براساس نظرهای ساکنان (نمونه موردی: کاشان) به این نتیجه رسیدند که ارتباط مستقیمی بین رضایت‌مندی از زندگی در محله و کیفیت محیطی وجود دارد و شاخص‌های کیفیت محیطی در حدود ۷۵٪ از تغییرات رضایت‌مندی از زندگی در محله را تعریف می‌کنند. و سرانجام، آفکلای [Faircheallaigh, 2010] در "مشارکت

جدول ۲) ویژگی‌های فردی افراد شرکت‌کننده در کارگروه‌های روستای شهریار

گروه	میزان تحصیلات						
	زیر دیپلم	دیپلم و فوق دیپلم	لیسانس	فوق لیسانس و بالاتر	تا ۲۰ سال	۲۰ تا ۴۰ سال	بالای ۴۰ سال
کشاورزان	۲	۴	-	-	-	۱	۴
غیرکشاورزان	-	۳	۲	۱	-	۲	۱
معتمدان (اثرگذاران)	۱	۲	۲	۱	-	۱	۱
زنان	۱	۳	۲	-	-	۳	۱
جوانان و نخبه‌ها	-	۱	۱	۴	۲	۳	-
کارشناسان و مدیران	-	-	۲	۴	-	۵	۱
جمع	۴	۱۳	۹	۱۰	۲	۱۵	۷

شکل ۱) موقعیت روستای شهریار

یافته‌ها

یافته‌های این مقاله که حاصل کارگاه‌های مشارکتی در روستای شهریار است، هم‌زمان مطلعان روستا و کارشناسان محلی مرتبط را پوشش داده است. در کارگاه‌ها که افراد آزادانه به ارائه نظر پرداخته‌اند، مواردی از گویه‌های مورد انتظار طرح و سپس شاخص‌سازی و در نهایت تعیین ابعاد صورت پذیرفته است. یافته‌ها براساس نظر کارگروه‌ها و با مستندسازی از آنها به شرح زیر مرتب شده‌اند:

- در کارگروه کشاورزان و دامداران بر توجه برنامه‌ریزی روستایی به سه مقوله، توجه به فرصت‌های تکمیلی دامی و زراعی، یکپارچه‌سازی اراضی زراعی و مکان‌گزینی مجتمع‌های دامی روستا تأکید بیشتری داشته‌اند.

- در بین انتظارات کارگروه غیر کشاورزان، توجه به احداث مجتمع‌های دام‌پروری، توجه به نظرات روستاییان در طرح‌ها و برنامه‌های روستا و شناسایی و تقویت فرصت‌های شغلی مناسب برای اهالی از اقبال و فراوانی بالاتری برخوردار بوده‌اند.

- در نظر گرفتن طرح‌های آبخیزداری به منظور تقویت سفره‌های آب‌های زیرزمینی روستا، تغییر الگوی مناسب کشت در مزارع روستا باهدف استفاده بهینه از منابع آب‌و خاک و افزایش درآمد کشاورزان

و ارایه طرح‌های گردشگری با توجه به ظرفیت‌های موجود روستا از عمده‌ترین انتظارات کارگروه معتمدان (اثرگذاران) در روستای شهریار بوده‌اند.

- در کارگروه زنان، دو مورد از انتظاراتی که مورد توجه بیشتری قرار داشته‌اند مکان‌یابی بازارهای محلی به‌منظور ارایه محصولات روستاییان و آموزش روش‌های فعالیت اقتصادی زنان روستا در برنامه‌ها بوده است.

- از میان انتظارات کارگروه جوانان و نخبه‌ها، سه موردی که بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌اند، عبارت‌اند از: رعایت استانداردهای طراحی شهری-روستایی در طرح‌های اجرایی روستا، توجه به گروه‌های فعال و یا اتاق‌های فکر (در روستا) و رونق گردشگری در سطح روستا با توجه به ظرفیت‌های موجود.

- کارگروه کارشناسان و مدیران (محلی)، در بیان انتظارات خود از کیفیت محیطی نواحی روستایی، به سرزندگی و نشاط اهالی در اولویت طرح‌ها، سازگاری فعالیت‌های اقتصادی ساکنان با محیط روستا و تأکید بر امان‌های برتر روستا توجه بیشتری داشته‌اند. از تعداد ۲۰۲ گویه از مفاهیم کیفیت محیطی که در کارگاه‌ها و مصاحبه‌ها گردآوری شده بود، تعداد ۱۵ مورد دارای فراوانی بیشتری بوده و از انتظارات مشترک همه کارگروه‌ها به شمار می‌رود (جدول ۳).

جغرافیایی مناطق و به تبع عوامل اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی متفاوت خواهد بود. لذا تعیین کیفیت محیطی در نواحی روستایی، می‌بایست با توجه به این عوامل (اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی) در دو وجه عینی و ذهنی در روند برنامه‌ریزی روستایی مدنظر قرار گیرد. در این میان تعیین انتظارات و ابعاد کیفیت محیطی برنامه‌ریزی روستایی از سوی روستاییان و کارشناسان محلی ارجحیت ویژه‌ای می‌یابد. در این پژوهش (با محوریت روستای شهریار) انتظارات روستاییان و کارشناسان محلی، در قالب ۲۰۲ گویه، ۴۴ شاخص، ۵ بُعد و یک قلمرو به شرح زیر طبقه‌بندی شده که توصیه می‌شود در نظام برنامه‌ریزی کشور مورد استفاده قرار گیرد:

بعد فیزیکی- کالبدی: ۴۸ گویه در قالب ۹ شاخص زیبایی‌شناسی، بافت روستا، ترکیب ساختمان، شبکه معابر، حمل‌ونقل، خدمات مالی، زیرساخت‌ها، آسیب‌پذیری بنا و پایداری کالبد.

بعد اجتماعی-فرهنگی: ۴۶ گویه در قالب ۱۰ شاخص مشارکت‌پذیری، مهاجرت، همبستگی اجتماعی، تندرستی، آموزش، آسایش روحی، امنیت فردی و اجتماعی، دسترسی به اطلاعات، نهادهای محلی و رضایت اجتماعی.

بعد اقتصادی: ۴۲ گویه در قالب ۸ شاخص سرمایه‌گذاری، کیفیت اشتغال، هزینه‌های زندگی، خوداتکایی، محوریت فعالیت‌های اقتصادی، عدالت اقتصادی، ثبات اقتصادی و رفاه اقتصادی.

بعد محیطی: ۳۵ گویه در قالب ۸ شاخص کیفیت منابع آب، تنوع زیستی، بهداشت محیط، کیفیت خاک، کیفیت زمین کشاورزی، کیفیت هوا، کیفیت مراتع و جنگل، کیفیت پایداری.

بعد سیاسی- اداری: ۱۰ گویه در قالب ۳ شاخص مدیریت طرح‌ها، باورپذیری و تداخل وظایف.

قلمرو (نگاه) راهبردی: ۲۱ گویه در قالب ۶ شاخص ظرفیت‌سنجی، عدالت‌محوری، برنامه‌محوری، گردش‌پذیری، پویایی و اولویت‌مداری (شکل ۲).

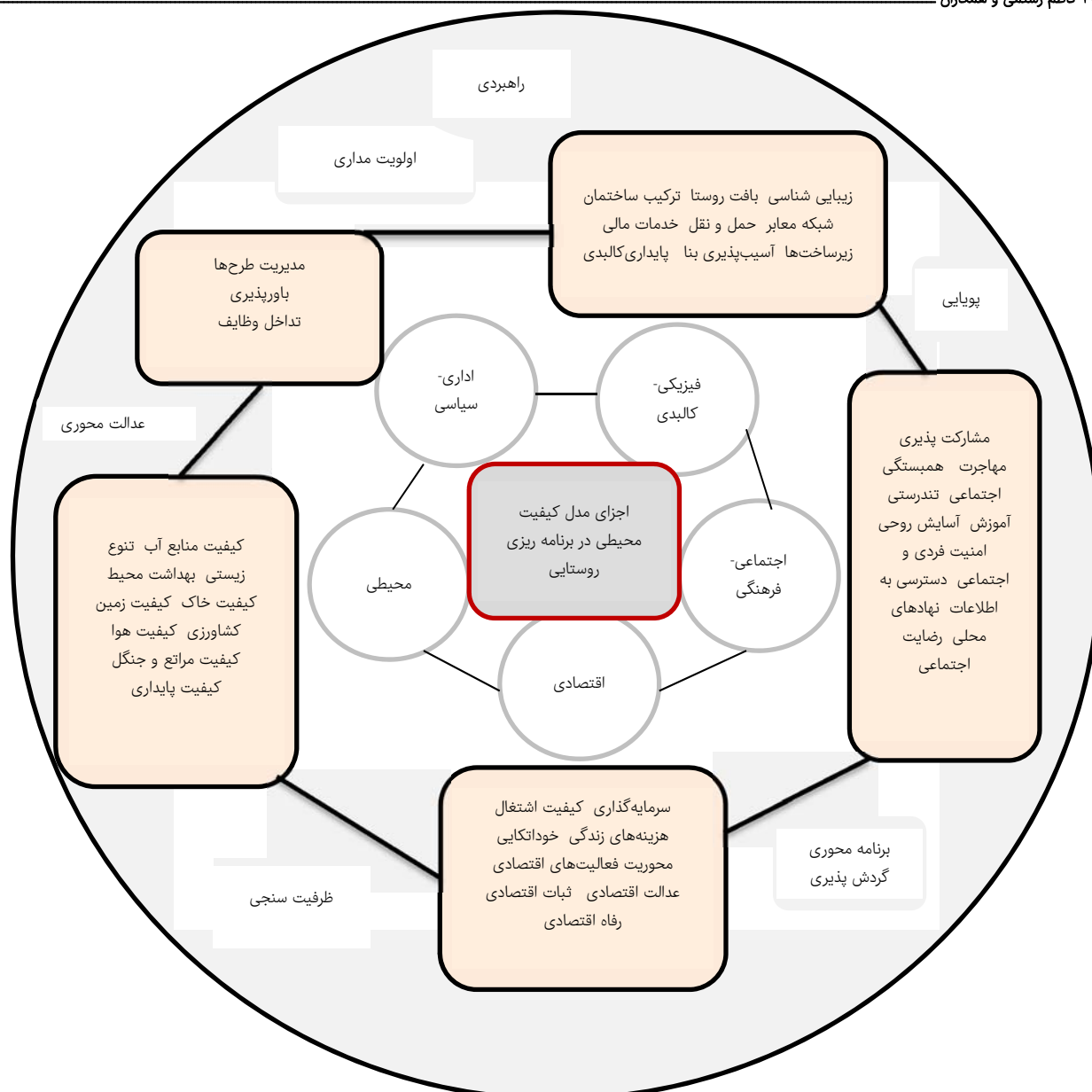
در این مقاله پنج بعد و یک قلمرو برای کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستایی تعیین شد که با ابعاد مطرح‌شده در مبانی نظری متفاوت است. بار و کیفیت محیطی را از سه جنبه (۱) مدیریت پیشگیری (۲) واکنش و یا تنبیه مدیریت (۳) مدیریت جبرانی پیگیری می‌کند. در مبانی به هفت بعد اعتماد، زیبایی‌شناسی، کیفیت ادراک‌شده، عملکرد، بهنگامی و سهولت، ویژگی و دوام اشاره شده است. در تطبیق یافته‌های تحقیق با یافته‌های سایر مبانی، نکته حائز اهمیت اشتراک بعد زیبایی‌شناسی است.

در کارگروه‌ها برای مجموعه‌ای از گویه‌ها، یک شاخص تعیین شد. به‌عنوان مثال شاخص زیبایی‌شناسی برای گویه‌هایی مانند توجه به فضای سبز درونی و پیرامون روستا در اجرای طرح‌ها، حفاظت از زیبایی‌های روستا، توجه به زیبایی‌های طبیعی روستا در طراحی‌ها، توجه به اصل زیبایی‌شناسی در جدول‌کشی و معابر روستا، تأکید بر امان‌های برتر روستا، ارایه الگویی برای نمای بیرونی ساختمان‌های روستا، طراحی فضاهای سبز مناسب در روستا، توجه به تنوع مناظر روستا، طراحی فضاهای مناسب عمومی رعایت استانداردهای طراحی شهری-روستایی در طرح‌های اجرایی روستا (مانند معابر، فضای ورزشی، فضای سبز، فضای مطالعه و...) تعیین گردید. لذا به دلیل طولانی شدن بحث از تحلیل تک‌تک گویه‌ها و شاخص‌ها صرف‌نظر شده است.

مدیریت کیفیت محیطی در نواحی روستایی به دنبال بهبود حفاظت از محیط‌زیست با یکپارچه‌سازی محیط‌زیست، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و توسعه اجتماعی در این نواحی است. تحقق حفظ کیفیت محیطی در نواحی روستایی امروزه باید از اهداف عمده برنامه‌ریزان در این حوزه به شمار آید. توجه به عوامل محیطی از این جهت که بستر و جایگاه اصلی روستا را تشکیل می‌دهد و پذیرای کلیه عناصر، ابعاد و جزییات سکونت در این عرصه است، جایگاهی ویژه در برنامه‌ریزی روستایی دارد. تعیین شاخص‌ها و ابعاد کیفیت محیطی در نواحی روستایی بیش از همه به خصلت‌ها و نوع فعالیت‌های آنان وابسته است. این دو عامل برحسب شرایط

جدول ۳) درخواست‌های مشترک کارگروه‌ها از توجه به کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستا، روستای شهریار، ۱۳۹۶

توجه به نظرات روستاییان و یا اتاق‌های فکر در طرح‌ها و برنامه‌ها
بهره‌مندی مناسب دامداران و زارعان از منابع آبی در طرح‌ها
توجه به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی اهالی
مکان‌یابی و تخصیص اعتبار فعالیت‌های تکمیلی زراعت
شناسایی و معرفی فرصت‌های تکمیلی دامی در روستا
معرفی الگوی بهینه کشت برای روستا
یکپارچه‌سازی اراضی کشاورزی
مکان‌گزینی مجتمع‌های دامی روستا
مکان‌یابی زنجیره‌ای ادارات و یا خدمات در سطح روستا
اولویت‌بندی طرح‌های اجرایی در روستا؛ مکان‌یابی بازارهای محلی
رعایت استانداردهای طراحی روستایی در طرح‌های روستا؛
توجه به فضای سبز درونی و پیرامون روستا در اجرای طرح‌ها
ارائه راهکارهای رونق گردشگری در سطح روستا با توجه به ظرفیت‌های موجود
در نظر گرفتن طرح‌های آبخیزداری به منظور تقویت سفره‌های آب‌های زیرزمینی روستا

شکل ۲) قلمروهای راهبردی دربرگیرنده سایر ابعاد

بحث

برابر اسناد واکاوی، تعریفی دقیق و موردتوافق صاحب نظران از مفهوم کیفیت محیط، یا نحوه انتخاب متفاوت شاخص ها از سوی آنها در مبانی نظری طراحی روستایی خودنمایی نمی کند. این امر می تواند در نتیجه ارتباط یا هم پوشانی این مفهوم با مفاهیم مبهم و پیچیده دیگر همچون کیفیت زندگی، قابلیت زندگی و پایداری باشد [Van Kamp et al, 2003] در ادامه برخی تعاریف مرتبط با کیفیت محیط ارایه شده است:

کیفیت محیطی موضوع پیچیده ای است که در بردارنده ادراک انتزاعی، طرز تلقی و ارزش هایی است که در بین افراد و گروه ها متفاوت است [Porteous, 1971] آژانس محیط (2005)، کیفیت محیط را کیفیت زندگی ما، سلامت و رفاه انسان به زمین پاک، آب و هوا، خاک مولد، مواد معدنی موجود و منابع آب، ساحلی

طبیعی، سیستم های رودخانه ای و فرآیندهای متکی به آن تعریف می کند. از نظر مارانزوکوپر [Marans, 2003] محیط با کیفیت بالا، احساس رفاه و رضایت مندی را به واسطه ویژگی هایی که ممکن است فیزیکی، اجتماعی و یا نمادین باشد، به جمعیتش منتقل می کند. موزر [Moser, 2009]، کیفیت محیط را وضعیت مطلوب برای دستیابی به حس رفاه می داند که شامل این موارد است: ۱- کیفیت های عینی محیط ۲- رضایت مندی درباره وجوه این محیط، با توجه به جنبه های متفاوت محیطی برحسب تأثیرهای متقابل است. تقوایی و همکاران [Taghvai et al, 2012]، کیفیت محیطی را شامل کلیه ابعاد اجتماعی و اقتصادی و کالبدی می دانند که براساس میزان رضایت مردم سنجیده می شود و از نگاه رفیعیان و همکاران [Rafiean et al, 2013]، کیفیت محیط آن چیزی است که محیط به وسیله آن نمود پیدا می کند و ادراک می شود و

کنترل موانع انجام می‌گیرد.

۳) مدیریت جبرانی: کاهش اثرات نامطلوب از راه‌های مختلف در دستور کار قرار می‌گیرد.

کیفیت محیطی دارای ابعاد متفاوتی است که در ادامه به تشریح آنها پرداخته می‌شود:

۱) اعتماد: شاو اعتماد را به اعتقاد داشتن به دیگران تعریف می‌کند؛ زیرا، برای رسیدن به خواسته خود، وابسته به دیگران هستیم. [Panahi, 2008] هرچند اعتماد با مخاطره همراه است، اما جهان را به جایی خوشایندتر، کارآمدتر، و صلح‌آمیزتر برای زندگی تبدیل می‌کند. زندگی اجتماعی بدون اعتماد غیرقابل تحمل و حتی غیرممکن است. درنهایت اعتماد را سطح اطمینان و عواطف مشترک و تعلق طرفین درگیر در یک رابطه اجتماعی تعریف کرده‌اند که معیار انسجام، پیوستگی، هماهنگی و اتحاد میان افراد، گروه‌ها و نهادهای اجتماعی یک جامعه است [Zaynabadi, 2008].

۲) زیبایی‌شناسی: در طول تاریخ بشریت، زیبایی همواره یکی از اجزای جدایی‌ناپذیر نیازهای انسان بوده، به طوری که مناقشه در مورد منشأ این مفهوم قدمتی حداقل ۲۵۰۰ ساله داشته، مسیر خود را از قطعیت آغاز کرده، به عدم قطعیت منتهی شده و همواره در طیفی میان دو قطب ذهنیت و عینیت در حرکت بوده است؛ بدین صورت که در یک سر این طیف، نظریه‌پردازان، زیبایی را فارغ از ادراک و در پدیده‌ها می‌جویند و در سر دیگر طیف، آن را در چشم بیننده دیده و صرفاً مشروط بر خشنودی حواس انسانی می‌پندارند [Pakzad & Saki, 2014]. خوش‌آیندی چشم‌اندازهای بصری به منظر طبیعی و انسان‌ساخت محیط پیرامون وابسته است که در احساس، ادراک و بازنمایی پدیده‌ها و عناصر در عرصه ذهنی انسان تأثیری انکارناپذیر دارد. این امر به نقش این عناصر در تسریع روند تلاش مداوم انسان برای شناسایی، درک و یافتن معنای ویژه عناصر بصری و نحوه چینش آنها در محیط، بازمی‌گردد [Sojjasi, Gheidariie, 2014]. *et al*، حس زیبایی‌شناختی زمانی حاصل می‌گردد که انسان در میان مجموعه‌ای از اطلاعات دریافتی به‌ظاهر نامنظم و مغشوش، موفق به کشف یک نظم نسبی گردد. در واقع احساس زیبایی و نوآوری در ارتباط با یکدیگرند و از طرف دیگر نوآوری در ارتباط مستقیم با غیرقابل‌پیش‌بینی بودن است [Ramezani & Livani, 2014]. از این منظر کیفیت محیطی نواحی روستایی پیوندی عمیق و ناگسستنی با زیبایی‌شناسی این محیط‌ها دارد.

۳) کیفیت ادراک‌شده: نحوه ادراک محیط یکی از مباحث و مفاهیم مهم در حوزه مطالعات متقابل انسان و محیط در مقیاس‌های خرد و کلان به شمار می‌آید. از آنجاکه نظام عصبی و ادراکی انسان ابزار برقراری ارتباط بین انسان و محیط‌زیست اوست و امکانات و محدودیت‌هایی دارد، نمی‌توان بدون توجه و اشراف کافی به فرایندهای درک و فهم محیط از سوی مردم و سازوکارهای مرتبط با آنها در محیط و شناخت کیفیت محیط مداخله کرد. همین درک و فهم درنهایت تعبیر و تفسیر افراد را از محیط و جهان پیرامون‌شان شکل می‌دهد و اغلب به صورت رفتار در محیط بروز می‌یابد

چون ادراک نیازمند آگاهی و برخورد با محیط است بنابراین آنچه مدنظر است در محیط مؤثر می‌باشد، محیطی که با ویژگی‌های خاص خود مورد توجه بوده و تأثیرات آن بر حاضرین و ناظرین برقرار است [Sajjadzadeh & Latifi, 2015].

براساس تعاریف، کیفیت محیطی برآیند طرز تفکر افراد، چگونگی پاسخ به نیازهای انسان، احساس رفاه و رضایت‌مندی و دربرگیرنده اجزای مختلفی از محیط است. یافته‌های مقاله نیز، همسو با تعاریف ارایه شده، بر چند نکته متمرکز شده است: ۱) کیفیت محیط نواحی روستایی، به رضایت، امنیت خاطر و علاقه روستاییان به حضور در روستا می‌انجامد ۲) برداشت از کیفیت محیطی نواحی روستایی، در روستا به روستا و حتی فرد به فرد متفاوت است ۳) نکته‌ای که در کیفیت محیطی نواحی روستایی حائز اهمیت است، توجه به بعد مشتری مداری و ظرفیت‌های محلی در هر محیط جغرافیایی خاص است. از این رو کیفیت محیطی را می‌توان نوعی از هم‌پوشانی مطلوب عوامل اجتماعی، اقتصادی و محیطی نواحی روستایی دانست که به رضایت روستاییان منجر می‌شود.

نکته‌ای که اساس این مقاله قرار دارد و در تقابل با بسیاری از تعاریف مطرح‌شده در مورد کیفیت محیطی است، طرح کیفیت محیطی با عنوان "محیط جغرافیایی" است. در این نگاه کیفیت محیطی بستر محیط زندگی و بسیار فراتر از کیفیت زندگی قرار می‌گیرد. از سوی دیگر، طراحی و پیاده‌سازی سیاست‌های روستایی یک فرایند پیچیده‌ای است که نیاز به هماهنگی بین بخش‌ها، سطوح مختلف دولت و بین بازیگران دولتی و خصوصی دارد [OECD, 2006]. برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه پایدار نواحی روستایی، نیاز به درک ارتباط بین شرایط محیطی و فعالیت‌های انسانی و تشویق مشارکت همه بخش‌های جامعه در تصمیم‌گیری دارد [United Nations Environment Programme, 2009]. مشارکت روستاییان، به‌عنوان گستره وسیعی از تعاملات سازمانی در میان اعضای جامعه شناخته می‌شود که دربرگیرنده دامنه‌ای از اطلاعات و مشاوره تا مشارکت و همکاری برای تصمیم‌گیری مشترک است [Prager et al, 2015]؛ لذا سیاست‌های برنامه‌ریزی روستایی باید با هدف حمایت از جامعه روستایی در مدیریت کیفیت محیطی استوار باشد. به‌منظور پاسخ به این سؤال که چگونه چنین سیاست‌هایی را می‌توان ارزیابی کرد، متوجه می‌شویم که پس از هر تئوری خاص، فرآیند پیاده‌سازی سیاست و درگیری نهادها در سطوح مختلف و مقیاس‌ها، به نحوه حضور بازیگران انسانی در محیط روستای خود وابستگی بسیار زیادی دارد.

کیفیت محیطی به‌عنوان فرآیندی از نظارت مستمر در محیط‌های روستایی به شمار می‌رود که همزمان سه موضع مشخص را اتخاذ می‌کند [Barrow, 2006]:

۱) مدیریت پیشگیری: که هدف آن ممانعت از اثرات نامطلوب محیطی است.

۲) واکنش و یا تنبیه مدیریت: که باهدف محدودیت آسیب‌ها و یا

شده است، بعد زیبایی شناسی است. این طرز تلقی به ابعاد کیفیت محیطی را می‌توان ناشی از نگاه "مدیریت سازمانی" دانست. لذا کیفیت محیطی نواحی روستایی دربرگیرنده فضای جغرافیایی روستاست، که هم شامل وضعیت خوب کالبدی (محیط انسان‌ساخت) و هم دربردارنده مطلوبیت محیط طبیعی، محیط اقتصادی، محیط اجتماعی و تلفیق مناسب آنها در روستاست. برگزاری کارگاه‌های مشارکتی در تصمیم‌گیری، اجرا، نظارت و ارزیابی کیفیت محیطی در نواحی روستایی، می‌بایست در اولویت‌کاری برنامه‌ریزی‌های روستایی قرار گیرد. کیفیت محیطی، نگاهی بلندمدت و پایدار را در توسعه معرفی می‌کند، لذا توجه به این موضوع تداعی توسعه پایدار در نواحی روستایی است و برنامه‌ریزان باید آن را در سرلوحه کارها قرار دهند.

نتیجه‌گیری

کیفیت محیطی در نواحی روستایی از هم‌پوشانی ابعاد مختلف (۵گانه) در قلمرو نگاه راهبردی حاصل می‌شود و لذا جامعیت و توجه همزمان به آنها ضمانت تحقق کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستایی را تضمین می‌کند. انتظارات روستاییان از کیفیت محیطی، براساس زمان و مکان جغرافیایی متفاوت است، لذا تعیین این انتظارات از طرف برنامه‌ریزان امری لازم است.

تشکر و قدردانی: موردی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

تأییدیه اخلاقی: موردی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

تعارض منافع: موردی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

سهم نویسندگان: کاظم رستمی (نویسنده اول)، پژوهشگر اصلی/تحلیلگر (۵۰٪)؛ مهدی پورطاهری (نویسنده دوم)، پژوهشگر کمکی/نگارنده بحث (۲۵٪)؛ عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری (نویسنده سوم)، پژوهشگر کمکی/مشاور (۲۵٪)

منابع مالی: این تحقیق بخشی از رساله دکتری با عنوان "ارایه الگوی کیفیت محیطی در برنامه‌ریزی روستایی؛ مطالعه موردی: روستای شهریار (بخش فلارد، شهرستان لردگان)" رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی در دانشگاه تربیت مدرس است.

منابع

- Arnstein ShR (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Planning Association*. 35(4):216-224.
- Akbarian Ronizi SR, Shaykh-Baygloo R (2015). Assessment of environment quality of villages tourism case: Asara county. *Rural Research*. 6(2):433-457. [Persian]
- Barati N, Kakavand E (2013). Comparative evaluation of the environmental quality of residential place with an emphasis on citizens image (Case study: Qazvin city). *Honar- Ha-Ye-Ziba*. 18(3):25-32. [Persian]
- Barati N, Soleimannejad MA (2011). Perception of stimuli in controlled environment and gender impact on it case study: Faculty of Architecture and Urbanism Students at the International University of Imam Khomaini, Qazvin, Iran. *Bagh-e Nazar*. 8(17):19-30. [Persian]
- Barrow CJ (2006). Environmental management for

[Barati & Soleimannejad, 2011]. *ایتلسون* بیان می‌کند که فرد، خود بخشی از نظام ادراکی است. در فرآیند پردازش ادراکی، جداسازی فرد از محیط دشوار است، زیرا این دو همیشه در حال تعامل‌اند و ادراکات به چیزی بستگی دارد که فرد در حال انجام دادن آن است [Mortazavi, 2001]. ادراک محیطی، فرایندی است که از طریق آن انسان داده‌های لازم را براساس نیازش از محیط پیرامون خود برمی‌گزیند [Motalebi, 2001]. *مارانز* [Marans, 2003] در حقیقت ادراک محیطی، از تعامل و تقابل ادراک حسی و اطلاعات شناختی، که در ذهن انسان ذخیره شده‌اند، حادث می‌شود. در این فرآیند، نقش محیط به‌عنوان عامل اساسی در رشد، توسعه و دزنهايت در یادگیری مورد توجه قرار می‌گیرد [Barati, & Kakavand, 2013].

۴) عملکرد: ارزیابی عملکرد در بعد سازمانی معمولاً مترادف با اثربخشی فعالیت‌ها است. منظور از اثربخش، میزان دستیابی به اهداف و برنامه‌ها با ویژگی کارابودن فعالیت‌ها و عملیات است [Rahimi, 2006] در بعد برنامه‌ریزی نیز عملکرد سه نکته کلیدی را عملکرد مربوط به هدف است، عملکرد باید دستاوردهای مربوط به منابع مورد استفاده را منعکس کند و عملکرد باید در محیطی که برنامه اجرایی می‌شود، مورد توجه قرار گیرد (محل‌ی گرابی)، [Pintea, 2015] را منعکس می‌نماید. کیفیت آرایه شده به روستاییان در قالب طرح‌های اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و کالبدی، با محوریت کیفیت محیطی و در جهت تحقق آن انجام می‌گیرد. از این رو روستاییان بر کیفیت محیطی بیش از گذشته اصرار دارند و آنچه که سبب اقبال عموم روستاییان به فرآیند کیفیت محیطی خواهد شد، بازخورد این مفهوم برای ذی‌نفعان است. از طرفی می‌توان مفهوم عملکرد کیفیت محیطی در نواحی روستایی را، تأکید بر پاسخگویی تک‌تک اجزا و فرآیندهای آن، لحاظ کردن نظر ساکنان و پاسخ‌خواهان در برنامه‌ها و اهداف نظام برنامه‌ریزی روستایی دانست.

۵) بهنگامی و سهولت: این بعد را می‌توان قابلیت سرویس‌دهی نیز نامید، که قابل لمس بوده، با پارامترهای کمی قابل اندازه‌گیری نیست و جزو عوامل غیرملموس است. مقصود از این ویژگی کیفی، سرعت در دریافت و در صورت نیاز، تعمیر کالا می‌باشد [Persson, 2010]

۶) ویژگی: منظور از ویژگی، ویژگی‌های ثانویه یک محصول است که تکمیل کننده کارکردهای اصلی آن است [Ossolii et al, 2015].

۷) دوام: مفهوم این بعد، درجه تحمل تنش یا ضربه توسط محصول بدون از کار افتادن آن است. کیفیت محیطی همواره در طول زمان با آسیب‌ها و تهدیدهای متفاوتی مواجه خواهد شد. در این میان کیفیت مطلوب در نواحی روستایی باید از چنان قدرت و صلابتی برخوردار باشد که تهدیدهای فرارو را بدون هرگونه مشکلی سپری کند.

ابعاد مطرح شده در مبانی همسویی کمتری با یافته‌های مقاله دارد. تنها بعدی که هم در مبانی و هم در یافته‌های مقاله به آن اشاره

- governance and corporate social responsibility. *Review of Economic Studies and Research* Virgil Madgearu. 18(1):91-108.
- Porteous JD (1971). Design with people - the quality of the urban environment, environmental and behavior. *Environment and Behavior*. 3:155-178.
- Prager K, Nienaber B, Phillips A, Neumann B (2015). How rural policy should be evaluated if it aims to foster community involvement in environmental management. *Rural Studies*. 37:120-131.
- Rafiean M, Taghvaei A, Khademi M, AliPoor R (2013). Comparative Study of quality measurement approaches in designing urban public spaces. *Iranian Architecture and Urban Design*. 3(4):35-43. [Persian]
- Rahimi G (2006). Performance evaluation and continuous improvement of organizations. *Tadbir Magazine*. 173:41-45. [Persian]
- Ramezani M, Livani M (2014). Identification of native landscape aesthetics patterns in Gilan based on rural landscape analysis (Case study: Post-Chopar village). *City Landscape Research*. 2:39-52. [Persian]
- Salvia R, Quaranta G (2017). Place-based rural development and resilience: A lesson from a small community. *Sustainability*. 9(6):1-15.
- Sojjasi Gheidari H, Sadeghloo T, Mahdavi D (2014). Explaining the role of environmental quality rural tourism destinations to strengthen the mentally view of tourists (Case study: Tourist destinations of Rudbar, Ghasran). *Spatial Planning*. 19(2):61-88. [Persian]
- Tabibian M, Mansouri Y (2013). Improving environmental quality and living satisfaction in new neighborhoods with prioritizing measures based on residents' opinions (Case study: Kashan). *Environmentalology*. 39(4):1-16. [Persian]
- Taghvaei AA, Maroufi S, Pahlavan S (2012). Evaluation of the Impact of Urban Quality on the Social Relations of Citizens; Case Study: Abkough Town, Mashhad City. *Universe*. 3(10):42-54. [Persian]
- United Nations Environment Programme (2009). *Geo Cities Manual Guidelines for Integrated Environmental Assessment of Urban Areas*. New York: GEO Cities Adaptation for the Arab region.
- van Kamp I, Leidelmeijer K, Marsman G, Hollander AD (2003). Urban environmental quality and human well-being towards a conceptual framework and demarcation of concepts; a literature study. *Landscape and Urban Planning*. 65(1-2):5-18.
- Zaynabadi M (2008). *Theories and Theories of Social Trust in Society*. Research Institute for Strategic Research of the Expediency Council, Department of Social and Cultural Research, Research No. 16; pp. 9-32. [Persian]
- sustainable development. New York: Routledge Publication.
- Brown AL (2003). Increasing the utility of urban environmental quality information. *Landscape and Urban Planning*. 65(1-2):85-93.
- Drazkiewicz A, Challies E, Newig J (2015). Public participation and local environmental planning: Testing factors influencing decision quality and implementation in four case studies from Germany. *Land Use Policy*. 46:211-222.
- Kerselaers E, Rogge E, Vanempten E, Lauwers L, Van G (2013). Changing land use in the countryside: Takeholders perception of the ongoing rural planning processes in Flanders. *Land Use Policy*. 32:197-206.
- Kinsella J, Goetz SJ, Partridge MD, Deller SC, Fleming D (2010). Evaluating RD Policies for social and human capital development. *Eurochoices*. 9(1):42-47.
- Latifi A, Sajjadzadeh H (2015). Evaluation of the effect of environmental quality components on behavioral patterns in urban parks, case study: Hamedan People's Park. *Urban Studies*. 3(11):3-18. [Persian]
- Litman T (2013). *Planning principles and practices*. Victoria Transport Policy Institute.
- Marans R (2003). Understanding environmental quality through quality of life studies: The 2001 DAS and its use of subjective and objective indicators 1. *Landscape and Urban Planning*. 65(1-2):73-83.
- Mortazavi S (2001). *Psychology of the environment and its application*. 1st Edition. Tehran: Shahid Beheshti University Press. [Persian]
- Motalebi G (2001). Environmental psychology, new knowledge in the service of architecture and urban design. *Honar-Ha-Ye-Ziba*. 10(0):52-60. [Persian]
- Moser G (2009). Quality of life and sustainability: Toward person-environment congruity. *Journal of Environmental Psychology*. 29:351-357.
- OECD (2006). *The new rural paradigm: Policies and governance*. Paris: OECD Publication.
- Faircheallaigh C (2010). Public participation and environmental impact assessment: Purposes, implications, and lessons for public policy making. *Environmental Impact Assessment Review*. 30(1):19-27.
- Ossoli SH, Fahimi AH, Shahriari H, Jafari SM, Shirazimanesh M (2015). *Integrated quality management: Strategic and cultural tools*. Tehran: Resa. [Persian]
- Pakzad J, Saki E (2014). Aesthetic experience of built environment. *Honar- Ha-Ye-Ziba*. 19(3):5-14. [Persian]
- Panahi B (2008). Trust and trust in organization. *Peyk Noor*. 7(4):88-103. [Persian]
- Pintea MO (2015). *The relationship between corporate*